

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . 40.— franci.
Telefon
Nr. 750.
pentru oraș și interurban

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr.1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Rusia în — Balcani.

— Articoli de actualitate. —

De Mihail Gașpar.

V.

Rusia, depărtând măcar și numai la aparență, din Balcani pe Anglia, își țese intrigile nesupărată. Austria are de lucru cu reformele interne din Bosnia și Herțegovina și cu frecările vamale cu Serbia. Consulii Rusiei, chemați de a promova interesele comerciale, sunt în Balcani și, în special în Macedonia agenții politici ai panslavismului, șefii și organizatorii bandelor bulgărești.

Stând astfel lucrurile nu se poate nega că o bună parte din ura, hrănită de Turci împotriva creștinilor pururea în stare de revoltă, s'a resfrânt și asupra acestor consuli. Administrația turcă știa doar prea bine, că din aceste consulatate pleacă tulburările dealungul și dealatul Balcanului. Această ură tănuțată se resfrânse fără de veste — în Monastir. Cazul îl voiu istorisi, nu după cum l'am cetit cu toții în jurnale ci, după cum îl raportează Hilmi-pașa, guvernorul-general ai Macedoniei.

„In una din zile consulul rusesc, un bărbat cu alese calități dar o fire pornită, ieși la plimbare prin oraș. Calea îl ducea prin fața căzărniilor soldaților albanezi. Consulul era îmbrăcat civil și nu purta nici un semn distinctiv. In urma acestei împrejurări Albanezul care era de gardă la poartă nici nu i-a dat salutul obligat. Consulul care trecu de poartă se întoarce îndărăt, mersu ată la soldat și se răsti la el:

— Câne, de ce nu m'ai salutată?! Soldatul răspunse:

— Excelență, nu V'am cunoscut! — Mințești căne! — strigă consulul, intenționat ai voit să mă ofensezi! Și fără să mai zică ceva ridică cravașa și lovi pe soldat peste obraji.

Albanezul, căruia doar de când s'a născut nu i-a atins cineva fața, ridică arma și trimise un glonte în inima consulului. Pe urmă, după ce căzu acesta, îi mai rezezi un glonte în cap.” Aceasta a fost întâmplarea.

Dar pe urma ei se ridică în presa europeană un vifor de protestare cum n'a mai văzut Poarta. Europa cerea disciplinarea referințelor unui imperiu asiatic în Europa civilizată. Publicul mare, necunoscător, a luat de bani gata tot ce s'a scris. Presa bulgară îndeosebi, a turnat atâta venin în jurul acestei afaceri, încât ar fi ajuns a învenina referințele normale ale unui stat și nu cele din Macedonia, deja înveninate. De Rusia nici să nu mai vorbim. Naivii credeau deja în un conflict nou turco-rusesc. Lucrul a ieșit însă cu totul altundeva. Rusia se arată de data aceasta generoasă. Ea nu voia sânge, ci — satisfacție. Turcia — având toată bunăvoința operei de reformare — se declară gata pentru satisfacția cerută. Iar diplomația rusească a cerut: strangularea Albanezului Emin, revocarea lui Hilmi-pașa, cel mai energic guvernor ce l'a avut cândva Turcia în provinciile europene; transportarea cadavrului consulului din Monastir la Salonic între împrejurările după cum urmează. Călătoria cadavrului avea să dureze pe tren trei zile, căci trenul avea să meargă cu o înțeleală de 4 km. pe oră. Dealungul liniei, tot la zece pași avea să fie postat un soldat turc, care la trecerea

vagonului cu cadavrul avea să dea onorul cuvenit. Și Turcia umilită și fără de prieteni se învoiește la această umilitoare satisfacție. Acum, își poate oricine lesne închipui ce impresie a produs în populațiunea slavă a provinciei această umilire. Și în ce măsură a contribuit iarăș la creșterea prestigiului rusesc. Oameni competenți în politica orientală susțin că, pe urma acestui caz Rusia a câștigat mai mult la populația slavă din Balcani, decât în cazul unui războiu chiar victorios. Soldatul Emin, Albanezul devenit pe urma acestei întâmplări sângeroase martir național, a murit de fapt ca erou. Când călăul i-a pus ștreangul dânsul a strigat: Iaschiasun devlet! Iaschiasun millet! (Trăiască Poarta! Trăiască națiunea! (albaneză b. i.).

Rusia nu se opri însă numai la această satisfacție. Ferul fiind cald, trebuia bătut. Diplomația, puturea cu masca ipocrisiei, convinge puterile europene că, până ce puterile înșiși nu vor pune mâna, în Turcia nu se poate face rânduială. Regimul turc, putred, nu era în măsură a domina situația creată tocmai prin putrezimea sistemului. Așa susținea diplomația rusească. Plângeri puse la cale și comandate de agențiile slave și slavofile au ajutat eficace a convinge puterile asupra situațiunei insuportabile. Diplomațiile conveniră și rezultatul a fost demersul comun la Poartă pentru a introduce reformele reclamate de vreme și de populațiunea creștină din Macedonia. Controlul asupra felului de executare a reformelor impuse, avea să cadă bine înțeleș în sarcina puterilor. Turcia — acceptă. Ajunse în situațiunea omului proprietar de casă, dar care în propria lui casă poate face numai ceea ce îi permite un

La mine-acasă.

Nu-i în casă
Suflu viu
Casa-mi pare
Un sicriu...

Doar arar
Din când în când
Ceasul bate
Tremurând

Și cum cântă
Fermecat,
Casa-mi pare
Un palat...

Stau la masă
Stau și-aștept
Clipe vin
Cu viață 'n pept

Stau la masă
Stau și scriu
Și cum bate
Ceasul viu

Oști de clipe
Ce-a chemat
In genunchi stau
La 'nchinat.

Și'n glas de ceas
Că'ntr'un mormânt
Mor clipele
Fără cuvânt

Și clipele
Se 'nșiră iar
Și cântă par'că
Un tropar

Pentru surori
Cari au trăit
Și s'au sfârșit
Bătând la fel...

Ovidiu Hulea.

Cultul frumosului.

In geanta unui soldat francez mort, — după cum scrie „Le Temps” — s'a găsit un volum de versuri de Alfred de Musset, în care erau subliniate cuvintele: „Te iubesc Elenă și cu ochii mei morți privesc la tine...” O singură mărturisire, prețioasă, amalgamizată de eternă iubire — și pe mine poetul, care nu mă lasa afecționat de unghiul obtuz al politiceii, mă face să mă gândesc la tine cu evlavie pioasă a întregii mele simpatii. Soldat francez, tu, pe care te-au trimes la moarte, pentru mai mult gloria de cupon a unor mercenari — soldat francez, tu, mort în geantă cu un volum de versuri, subliniate cu lacrimi și purtând pe ele oftarea ta din urmă: Elena, o femeie ai iubit, care sădește floarea morții în glasul de Sevrés, ori un rosmarin, ce niciodată nu va avea miros. — O, tu, ce ai dus într'un mormânt iazma sângelui, aburul morții proaspete, tu reabilitezi pe clasicii tăi mari, cari propovăduiau: frățietate, egalitate, libertate. — O, nu există poezie mai crudă ca fantasia ta stânjenită de un pat de pușcă, ori de explozia frenetică a unui șrapnel, care te-a pironit la pământ, ca să uiți pentru totdeauna pădurile din Vosgi, marea, ce turbură liniștea la Marseille, holdele de grâu din Nancy și vinurile butoiate la Dubois, pe tine, un glonte, te-a pironit la pământ, ca niciodată să nu sune cân-

anumit om din alt sat. Una din mult trimbițatele reforme a fost și inactivarea jandarmeriei rurale în Macedonia. Pentru a nu pierde mult timp voiu ilustra activitatea acestei jandarmerii cu un singur caz. „Ofițerii de jandarmi Sfirtsic și Petroff, (ambii Ruși) din vilajetul Monastirului, chemară la dânsii în ziua de 9 Septembrie 1909 pe următorii locuitori fruntași din cătunul Negroțis: Gona Thanos, George Elion, Mițu Nuțu, Petco Autonion etc. vre-o zece, doisprezece inși și îi îndemnară sub amenințări de a se declara Bulgari. Li s'a spus că numai dela Bulgari le poate veni mântuirea căci, la spatele Bulgariei stă puternica Rusie. Și altele. Bieții oameni cumoscând prea bine împrejurările în cari trăiau, încunjurară un răspuns hotărât ci, spuseră că, dânsii bucuroși ar trece de partea bulgară dar, li-e teamă de mânia celnicului lor Petru Arezoni, un țaran chiabur și cu mare autoritate în jur”.

Trei zile în urmă, Petru Arezoni a fost ucis mișelește în grădina sa, cu topoare, de bandiții bulgari. Făptuitorii n'au putut fi eruțați nici până în ziua de azi.

Iată deci un rezultat al mult promițătoarelor reforme.

Interesul economic al Rusiei la gura Sulinei.

Chiar fals, testamentul lui Petru cel Mare, nu e lipsit de valoare; în el se oglindește conștiința de sine al unui tânăr și viguros popor; schema complectă a conducerii și a misiunii ce o are pentru viitor. „Unei corăbii mari îi trebuie și apă multă.”

Rusia are prea mult pământ și prea puțină apă. În lupta sa pentru a ajunge la mări calde, ea urmează, se poate zice, patru programe de expansiune: mediteran, atlantic, indian și pacific.

Aceste programe la încearcă pe rând în direcția celei mai mici rezistențe.

Și cea mică rezistență, pentru moment, se găsește spre poarta mării Negre. Prințând mâna pe care Anglia i-o întinde, Rusia și-a reluat

iar vechiul program mediteranian sau mai bine zis bizantin.

Unul din primele obiective politice ale acestui program, este gura Sulinei.

Dunărea de jos, dela gură și până la Brăila, se numește și Dunărea maritimă; pot naviga vase mari de același tonaj ca și cele cari intră în portul Constanța. Din cele trei guri, numai Sulina, grație lucrărilor făcute și întreținute de comisiunea europeană, este atât de adâncă, de poate permite intrarea vaselor în mare. Sulina este menită a ajunge unul din marile porturi mondiale, însă, dezvoltarea ei este intenționat oprită pentru a nu distruge porturile Galați, Brăila și Constanța.

Deuseul natural al întregului basen al fluviului, portul Sulina, prin poziția sa geografică, ca înel de legătură pe apă, între România și restul Europei, se bucură de un ansamblu de avantaje naturale, tehnice și comerciale, cari îl fac să concureze cu toate celelalte porturi ale României.

Deși în Sulina nu se fac operații și tranșacții comerciale, și deși noi voim s'o transformăm numai în port de pasaj, totuși se aglomerează portul în chip îngrijitor.

Acum câțiva ani ministrul Dimitrie Sturdza, stărue pe lângă comisia europeană, se întoarce cu o nouă taxă de 20 de bani pe tonă, de marfă, vasele ce încarcă în Sulina, pentru a împiedeca dezvoltarea acestui port în deficitul Brăilei, Galaților și Constanței. Totuși experiența a dovedit că acest mijloc, pe care l'am putea numi artificial, n'a fost îndeajuns de eficace; vasele plătesc taxa și lucrează tot în Sulina. Iarna vin câte 600—700 de șlepurii, cari își predau marfa vapoarelor de mare, venite la gura Sulinei, unde Dunărea se menține desghețată.

Deși Sulina nu e legată cu restul țării decât prin drum de apă, nu are nici o șosea măcar spre Tulcea și iarna adesea ca să ajungi la București trebuie să treci prin Constantinopol, totuși comerțul de cereale preferă Sulina.

Avantajele pe cari le prezintă sunt: economie de timp, economie de cheltuieli, navlu mai mic, micșorarea riscurilor de navigație, se pot încărca vase de tonaj mai mare; se lucrează numai cu elevatoare plutitoare, marfa venită numai pe apă din susul Dunărei se poate încărca și iarna. Dacă acestui port, prin care astăzi vasele trebuie să treacă numai spre mare, i s'ar face basinuri ca în porturile olandeze, pentru ca vasele să poată opera cu siguranță. Sulina ar ajunge unul dintre cele mai mari porturi din Europa.

Rușii au mare nevoie de un port de mare la

gura Dunărei, care să lucreze și în timpul iernii. În prezent toată regiunea bogată a Basarabiei își scurge grânele prin portul românesc Sulina. Case mari din Rusia își au biurouri în Sulina.

Canalul pe care l'au făcut, cu mari cheltuieli, Polunoșnoi la gura Kiliei, servește numai pentru vasele mici de războiu și vasele poștale Galați—Odesa. N'au putut ajunge la o adâncime mai mare de 12 picioare engleze, vasele mari nu pot intra, pe când la Sulina s'a ajuns la 24 de picioare.

Adesea canalul rusesc se închide din cauza depunerilor, mai cu seamă că are și orientarea nord-est. Continuu trebuie să lucreze câteva drage pentru adâncime. În timpul iernii nu se mențin lucrările, așa că primăvara când se deschide navigația, în gura canalului adâncimea e foarte mică și cursele vaselor ruse se fac tot prin Sulina, până ce se termină lucrarea pentru a ajunge la adâncimea normală.

De câțiva ani se fac studii, și se zice că planul este aprobat chiar, pentru a face un mare port rusesc în baia Gibrieni, puțin mai sus de gura Kiliei, un canal de vre-o 12 klm., care să lege portul cu Dunărea. Acest port de mare ar avea un frumos viitor și ar concura cu Sulina. Nu numai toate cerealele din Basarabia ar veni în acest port rusesc, dar chiar și cele din România și Bulgaria. Acest port ar avea avantaje față de Sulina, căci ar fi un port de mare, legat prin canal cu restul țării. Sulina are portul pe fluviu, și ori cât s'ar lucra, nu poate ajunge la o mai mare adâncime; ori, cum din zi în zi se fac vase de tonaj mult mai mare, porturile cari au o adâncime mică, fatal vor fi concurate, în viitor, de porturile cu mare adâncime.

În portul rusesc dela Gibrieni, ar veni vase de cel mai mare tonaj, și ar încărca prin elevatoare plutitoare, grânele aduse cu șlepurile, din susul Dunărei. Chiar dacă Dunărea ar fi închisă de ghiță, portul ar lucra, căci șlepurile cari servesc și ca magazii plutitoare, sunt aduse înainte de îngheț, și stau în așteptarea vaselor mari, pentru a le preda marfa. Același lucru care se întâmplă și la Sulina.

Pe lângă condițiile tehnice mai favorabile, acest nou port rusesc ar avea șanse mai mari în concurență cu Sulina și din motive economice. Rușii pot să-i dea orice dezvoltare, fără grijă de a concura alte porturi rusești de pe Dunăre, căci nu au decât Reni și Ismail, care, relativ, au mică importanță.

Pe când noi, dacă am ridica Sulina, am omorî Galații și Brăila.

Pe acest nou port rusesc nu l'ar putea con-

tecile lui Alfred de Musset pe buzele-ți, ca argintul ciuruit prin sită de marmoră.

Spună, ce-or vrea materialistii, maniacii formulelor, apărătorii ipocriziei, cugetătorii cu drojdia elanului în pornirea lor lăuntrică — în războiul acesta, n'a dispărut din om — omul, nu l-a întortochiat și nu l-a nubilat în bestie pe fiecare soldat sunetul goanei de război. Nu poate muri sufletul pentru totdeauna în cel, ce poartă arma ucisului în mână în loc de crinul lui Xilas, și nu se poate face numai un șurub în mașinaria draconică a distrugerii individului. Nu pot să se străforme firile de anachoreți în venetici, și nu se poate face embalajor de putregai din fiecare culegător de rime și flori. Există divinitatea conștiinței, viața fără de formă, perfectă în inexactitatea sa, care stă deasupra morții și a războiului ca vulturul deasupra stâncilor, și conștiința apăsată până la delir, diferențiată ca o rugăciune, complexă și impetuoasă prin sila de a o aproba, este unicul refugiu al sufletului pios. Omul de astăzi, numerizat, cu totul pus în serviciul ideii de stat, — are o conștiință superioară, care îl îndeamnă să fie acolitul frumoaselor destinuri; ofițerii germani, după luptă, cântă din laută și clavier — ofițerii ruși, după masacrul cel mai teribil, se adună în jurul unui ceai ca să se recreeze cu strofe de Pușkin — nu, nici războiul nu poate pretinde siluirea frumuseților, extirparea celor mai fecunde porniri intime, sdrobirea eternele sentimente omenesti — după prinosul adus lui Marte și Baal. Ias să se ducă prinosul milei și al înduioșării pe altarele celor șapte Muze

palide, care nu sunt de vină, că din turnul de Vavilon, s'au făcut popoare și țări, împărății și autocrații, capitaluri și interese, societăți și minciuni, lozinci și bestialități — nu, flautul lui Pan, fie cât de neputincios și inofensiv în vremea avioanelor și torpiloarelor cu sirenă de tinichea — trebuie să fie și va fi totdeauna mai sfânt, mai curat, mai greu de mănuit chiar pentru accesibilitatea violentă a sufletului omenesc. A mutila cu totul inima omenescă, a degenera și a molipsi vibrările sfinte ale psihicului, nu va succeda nici consecințelor dureroase ale măcelului legal. După război, după consolidarea ravagiilor, după vidimarea efectului și după recolta succeselor, se va reforma cultura. Vor avea alte aspecte orizonturile culturale, dar gremiul va rămânea același. Sufletul omenesc nu se schimbă, asemeni pietrei de onix, căreia nici o ciselare nu-i poate da altă strălucire decât cea de origine eternă... Sufletul omenesc, pe care astăzi îl reprezintă cu revoltă, ferbințea, friguri și amorteală o societate înecată în șlefărie, va coborî iar la cuibul cald, din care a fost surghiunit...

Dar sufletul n'a murit nici astăzi și nici nu doarme, ci zace amortit în trupul istovit al sutelor de mii de victime — și... volumul de versuri al lui Musset, găsit în geanta piou-piou-lui francez este mai prețios document, decât o serie de banalități ale cutărui politician. Vedeți, în om, omul nu dispăre cu totul — și voi, ce credeți că soldatul este numai un număr în dosar, o linie în matriculă, un odometru — este un om întreg, care după măcel își spală mâinile de

sânge cu lacrimi, aruncă pușca și visează, se înduioșează, iubește și-și aduce aminte de cei ce-l iubesc, ca fericiții scutiți de furtuna de foc — și cultul frumosului îl ingenunchiază, verbul poetului îl înalță, sufletul îi revine ca o pasere credincioasă și soldatul se face om, căci este om și om s'a născut, dar soldat l-au făcut...

Soldatul francez — putea fi și german și rus și român — în geanta ta au găsit un volum de versuri. Să fi fost ploii pe câmpul pe care ai murit, în geanta Ta ar fi găsit flori, căci în momentul în care ți s'au deschis draperiile cerului ca să vezi corul ingerilor, tu, ai sărutat cu sărutarea din urmă filele unui volum de versuri. Și lacrimile tale au curs pe-un cuvânt: „Elena” — în Elena ai pierdut lumea și tinerețea tale... Și câți soldați au murit la fel cu tine; Câte Elene își așteaptă înzadar logodnicul — și câte versuri au murit în vinul dragostelor negustate! Câte vetre s'au stins și câte flori răsăr înzadar, și câte ciocârlii cântă păsirei — câtă noapte se închide în morminte...

Soldat francez, tu, care ai murit cu un volum de versuri în geantă. Du-te liniștit pe drumul Nirvanei. Pușca și gloanțele, geanta și sabia, uniforma galonată de sânge și medaliile — ni l-ai lăsat nouă, trupul tău neînvalit zace sfârticat în pământ, dar sufletul tău cu pașii giganti, pornește către soare și se va lipi de eterna rădăcină a luminei. Emil Isac.

cura decât Constanța, când ar fi legată printr'un canal cu Dunărea, pentru ca cerealele să vie pe apă, iar nu pe calea ferată. Numai atunci Constanța s'ar transforma din port de petrol într'un mare port de cereale.

Planul unui port la Gibrienii nu este nou.

După un scurt timp dela sosirea pe Tron a Domnitorului Carol I, s'a discutat facerea unui mare port la mare, pe coasta Basarabiei, care era românească; pe atunci delta Sulinei era sub stăpânirea turcească, deci eram în cazul Rusiei de azi.

Domnitorul într'o călătorie pe Dunăre a vizitat locul acesta, însoțit de inginerii străini Hartley și Despardins.

Pentru o asemenea lucrare trebuie sune destul de mari de cari Rușii se pot scuti, când ar reuși să pună stăpânire pe Sulina; în acest caz ar avea și avantajul că robinetul de scurgere al grânelor românești, ar fi în mâna lor.

Dacă Rusia își împinește visul secular și ajunge stăpână pe Strâmțori, atunci, din punct de vedere economic, nu mai are atâta nevoie de a ne supăra la gurile Dunărei, căci e destul să se mute robinetul românesc la Bosfor.

(Viața Românească)

Jean Bart.

Ce se petrece în Balcani ?

Starea de spirit în statele balcanice. — Se poate ajunge la un acord?

Ca să se evedențieze încă odată starea de spirit din Balcani, am crezut nimerit să dăm aci ce se scrie și ce se crede în presa diferitelor state balcanice în actualele momente, când unii interesați dela noi vreau să arate că cea mai complectă armonie există între aceste țări.

Ziarul „Narodni Prava” din Sofia, scrie că constată că presa grecească a mărit acum în urmă doza insultelor și calomniilor sale în contra Bulgariei, și aceasta cu scopul de a disimula procedeele la cari au recurs organele autorităților grecești în Macedonia. Enumerând o lungă listă a prigonirilor făcute în contra elementului bulgar, zisul ziar invită legațiunea grecească din Sofia, care se grăbea pe vremuri să desmintă faptele cele mai neînsemnate, să binevoiască a da acum câteva explicații și documente.

„Publicul bulgar, — zice ziarul, — dorește, în numele păcii din Balcani, să fie totdeauna luminat asupra tuturor chestiunilor privind pe vecinii săi. Dacă presa grecească continuă campania ei împotriva Bulgariei, și dacă autoritățile grecești continuă și de aci înainte același sistem de guvernare în Macedonia, poporului nu-i va mai rămâne decât să ia toate măsurile necesare pentru a apăra Bulgaria calomniată și pe frații oprimați.

Este sigur că această apărare ar putea de asemenea reclama mijloace menite să violeze pacea în Balcani; cu toate acestea, această violare n'ar putea fi imputată Bulgariei, după cum nu poate fi ținut responsabil proprietarul care omoară pe banditul, care îi jefuiește proprietatea și-i asasinază neamurile.

Ca buni vecini, am vrea ca Grecii să se poarte astfel încât să ne putem aștepta la mai bune raporturi. Ar fi bine ca să se concerteze la Atena asupra adevărului pe care-l spunem mai sus”.

Ziarul „Volia” scrie următoarele: „Sfortările diplomației celor doi beligeranți tind a atrage în parte-le, după intervenția Italiei, statele balcanice. Din ambele părți se fac oferte seducătoare Bulgariei. Cu toate acestea poporul bulgar nu le poate accepta decât cu o condiție: ocuparea prealabilă a concesiunilor promise.

Toate partidele politice, cu toate că există diferență în concepția lor asupra mijloacelor cari trebuie adoptate pentru realizarea idealului nostru, sunt de acord să afirme că tratatele fără garanții reale sunt ineficace.

Dirigitorii Bulgariei nu trebuie să uite greșelile comise în trecut.

După scrierile violente ale pressei sârbești, după provocațiunile apărute în „Mesager d'Athènes”, orice guvern bulgar care se va mulțumi cu garanții scrise, va comite o trădare față de interesele țării.

În fața obstinției disperate a Serbiei și a Greciei, cum vor fi realizate promisiunile și angajamentele înțelegerii după război?

Nu-i așa că va trebui să transportăm din nou pe soldații noștri dela Ceatalgea în Macedonia, la

Sultan-Tepe, și atunci cine este în măsură să ne garanteze în acest caz că istoria din 1913 nu se va mai repeta?”

Pe de altă parte, iată cum judecă la rândul ei și presa grecească:

Ziarul „Nea Alithia” din Salonica scrie următoarele: Ziarele rusești, englezești și franceze ne sfătuiesc într'una să cedăm Bulgariei Macedonia orientală. Până acum am subliniat în nenumărate rânduri răspunsul la această invitație smintită. Revenim încă odată.

Macedonenii nu numai că nu vor consimți niciodată să restituie Macedonia-orientală Bulgariei, dar nu vor permite Bulgarilor să se atingă măcar de o singură piatră a împrejurimilor Cavalei. Înțelegerea trebuie să înțeleagă odată pentru totdeauna acest adevăr. Macedonia-orientală va rămâne sub dominația grecească pentru a orna coroana lui Constantin liberatorul”.

Ziarul „Neon Asti” din Atena, oficiul cabinetului Gunaris, într'un articol în care publică declarațiile unui ministru grec, spune între altele — făcând aluzie la încercările lui Venizelos de a ajunge la o înțelegere cu Bulgaria acordându-i ca compensații teritoriale pentru neutralitate, Cavala, — că „regele a făcut totul pentru salvagardarea intereselor vitale ale țării. El a fost ferm și decis și n'a ezitat să proclame sus și tare că-și va îndeplini datoria către patrie și națiune, chiar cu rizicul dinastiei și vieții sale”.

Și acum, dacă adăugăm că în întreaga Serbie se observă o mare iritație în contra împătritei-înțelegerii, care și-a permis să acorde în mod arbitrar teritorii sârbești la diferiți pretendenți; că Sârbii resping energie orice ideie de concesiuni; că întreg corpul ofițeresc — cu prințul moștenitor în frunte, declară fățiș că numai violența poate să răpească din mâinile Sârbilor teritoriile cucerite cu prețul a valuri de sânge și a victime enorme”, putem spune că nu numai că nu există armonie între statele balcanice, dar că datorită ultimelor desfășurări ale evenimentelor de pe diferitele fronturi, aceste state riscă să se încaiere între ele, unele „pentru atingerea idealului lor național”; altele „pentru apărarea teritoriilor câștigate prin sânge”.

A. Z.

† Petru de Mocsonyi.

Ofițer de dragoni. Mort în „fioarea tinereții” cum spune iniioritul stil al poetului. A fost latifundiar român în Ungaria, dar cultura lui adoptată din Apus — înțelegerea lui a fost bună, cu sevă românească și a murit în Gallia. Doamne, orice ai încerca să spui altceva, în cuvintele rezonante de duloșie se oglindește un sfârșit irevocabil, nici măcar scuzaibil printr'un gest, Petru Mocsonyi, dragonul sărăciei noastre românești, căruia i s'a dat de soarte toată feeria visată de Villars, a murit lovit de un glonte stupid, ca să stingă inteligența curată, bisericăscă, zeflută în înțelepciune a unei vlefii de aristocrat — dragonul elegant a murit în praf și sângele lui a scris slove de tăcere în pământul gallian, pe care au murit atâția, mii și mii de Români, pentru strălucirea coroanei Habsburgilor.

Petru Mocsonyi, aducu-mi aminte de tine, era într'o noapte albă în Budapesta și la masă între două lumânări sedeau numai trei oameni tăcuți. Unul era prințul lterelor românești, al doilea era tu: aristocratul cu inimă rudimentară, al treilea un tânăr, care își făcea aluzii de-a strâmb în coloane de tipar lumea modernă... Și Caragiale te-a rugat, Petru Mocsonyi, să bem vin leștin, căci lui nu-l plăcea șampania și lângă vin mocănesc, în inima Ungariei, între palmieri, lampe electrice, garsoni roși cu perdea, lăutari ce sdringăneau pe strune epica lui Beethoven, a pornit fierbinte, discuția noastră.

— Pentru țărani ar trebui să se facă toate îmbunătățirile. Să li se dea arândă, pământ, săminte, școli, case, animale, pluguri americane, să albă cuvânt în parlament, să nu fie urmăriți de solgăbira.

— Reforme ca în Dania și Svedia. Fabrici cu turn roșu, clădiri pentru muncitorii, orfelnate, bănci, tovărășii — să învățăm țărani să-și poată vinde recolta cu mare preț. Să-l dăm noui perspective, îndemnuri, sfaturi. Să scorbăm la ei cu arsenalul iubirei, al cărui arme nu pot da greș... O, discuția din noaptea de Mal, o, cuvintele, ce cădeau masive din gura ironică de genialitate a lui Caragiale, o, Petru Mocsonyi, căruia îți strălucneau ochii, când ți se spuneau lucruri, pe cari poate

totdeauna le-ai simțit în sufletul tău, dar cari au cerut magia înfripării a gurei de artist.

Caragiale este mort. Petru Mocsonyi l'a urmat.

Țăranul român?

El astăzi moare în Gallia. Și eu iscălesc articolul, căci toate am spus.

EMIL ISAC.

II. Sa Abatele Metodi Zavoral și Dr. Ioan Urban Jarnik.

Când scriu aceste rânduri, stau sub ediția cătoarea impresie, pe care mi-o întipărise în suflet, opșorul „Sezători românești de pe Muntele Sion din Praga” scris cu atâta dragoste de prof. univ. Dr. Ioan Urban Jarnik.

Am cetit cele scrise a nu știu câta oară. Am cetit scrisul dlui Jarnik cu dragoste, cu stimă, așa, cum se cetesc scrierile oamenilor mari prin gândirea și sufletul lor. Și sufletul se cuprinde de o tainică venerare și dragoste față de ilustrii prieteni ai noștri. Și simt o deosebită mândrie, când văd, că sârmanul și năcăjitul meu popor are adevărați părinți și prieteni, prin cele străine țări, unde războiul fratricid i-a aruncat schingiuți și bolnavi.

Între acești rari și prețioși prieteni ai neamului nostru, pe lângă Dr. I. Urban Jarnik — despre care în această privință am putea scrie volume întregi — se alătură cu aceeași dragoste de prietin și părinte: *Ilustritatea Sa, abatele Mănăstirii Strahov din Praga: Metodi Zavoral.*

Că cine este acest suflet ales, încununat cu o minte luminată și largă, puțini vor ști dintre Români, întocmai ca și mine, înainte de a ceti prețioasa lucrare a doctorului I. Urban Jarnik.

Până cu o altă ocaziune mai favorabilă cunoștințelor mele în această direcție, redau în miniatură, personalitatea mare a abatelui Metodi Zavoral — după Dr. I. Urban Jarnik.

Abatele Zavoral Metodi este „cel mai mare peste mănăstire și peste călugării din cari azi se găsesc acolo”) 71 împreună cu 9 clerici, este abatele canonic regale din Milevsko și de pe muntele sfânt, prelatul cu dreptul la insula episcopala al regatului Boemiei și împărțitor de milostenii la curtea regală. Majestatea Sa împăratul l'a numit mai în urmă „Comandor al ordinului Francisc Iosif cu steaua”. Va să zică Sfinția Sa este un om cu situație înaltă, care și-a câștigat-o prin muncă și talent; nu este omul care ajunge departe, favorizat de soarte și protecții „înalte”, ci prin „sine însuși”!

Dumnezeu l-a dăruit cu frumoase calități sufletesti: este om de știință, inimă nobilă plină de compătimire față de cei năcăjiți, predicator de forță, la care lume multă vine să-i asculte „vorba dulce ca mierea și sățioasă ca pâinea”. Iar „restaurarea artistică și plină de evlavie a bisericii mănăstirești și a galeriei de tablouri dovedesc nobilul simț de evlavie al bisericii mănăstirești și a galeriei de tablouri dovedesc nobilul simț artistic al Abatelui”. — O, de am avea și noi Români astfel de preoți, cu atari însușiri, cari, desigur, ne-ar ridica mai mult mândria și fala așa de mică în fond, în schimb inare la... formă! Și aceasta mândrie îndreptățită se observă printre șire, din scrisul Domnului Urban Jarnik — la care noi ne alăturăm cu toată dragostea!

Și Ilustritatea Sa Metodi este un mare prietin al Românilor și un adevărat Părinte ai fraților noștri răniți, cari norocul i-a adus în spitalul aranjat într'o parte a mănăstirii Strahov din Praga. Sfinția Sa din dragoste față de neamul nostru ne studiază limba, pe care o învață cu dragoste și atragere începând cu „abecedarul român”. Însă curând aceasta limbă — cum scrie Dr. Urban Jarnik — l-a cătușit într'atâta încât s'a apucat de un studiu serios și începând cu sfârșitul lui Noemvrie i-a consacrat până azi acestui studiu câteva ceasuri pe zi. Cetește cu glas tare soldaților din lazarul povestiri și basme, ca „Pavel Cătană” de Dr. I. U. Jarnik. Procură și cumpără cărți românești. Într'o epistolă adresată Dr. Jarnik zice: „Creangă uneori îmi pricinuește în câțva greutăți, dar

*) Mănăstirea Strahov din Praga.

tocmai aceasta mă interesează. (Un altul de mult ne-ar fi pus la „arhivă” cu cărți și cu neam cu tot!). „In aceste zile le cetesc — soldaților răniți — pe „Harap Alb”. Și că Il. Sa nu este numai omul entuziastului ci și a traicilor fapte se vede din scrisoarea adresată dlui Jarnik, când zice: „Limba română într'adevăr „mi-a făcut-o”, d-ta poți fi sigur că voi stăruii și aceasta cu atât mai bine deoarece cele din-tâi piedici le-am și învins”. Și asta o destăinuiește dlui Jarnik în epistole scrise românește!

Iată, iubii cetitori, un suflet ales și o inteligență într'adevăr puternică!

Eu mărturisesc drept și sincer că am rămas surprins de aceasta dragoste ce ne-o arată Românilor și de acest „talent deosebit pentru limbă — Il. Sa posedă mai multe limbi — și stăruință de fier”! Se cade ca noi Românii să plecăm steagul dragostelor și stimei noastre înaintea acestei personalități luminate și mari! Cade-se ca să trimitem prin modestul meu scris salutul frățesc al nostru și admirația ce i-o purtăm! Căci rari sunt bărbații mari ai altor neamuri cari se interesează de frumusețile dulcelui nostru grai, și de acelea năcazuri de veacuri ale noastre, cari săpat-au cu picurărele lor de lacrimi, neșterse urme în sufletele noastre!

Recunoaștem, că lipsa prietinelor sinceri nouă, este încă o cauză, că în țări străine nu s'a prea vorbit și scris despre noi Românii — afară doar de vremea de azi, când cu acest groaznic război. Dar nădăduim tare, că va veni o vreme bună, când pogorându-se spiritul dreptății, va șterge lacrima dela toată fața și va reda iubitului nostru neam pacea sfântă și deplina bucurie.

Și cum aș sfârși mai bine cu aceste rânduri mărunte ale mele, dacă nu cu vorbele așa de simple dar pline de dragoste și stimă, pe cari noi le adresăm noului și prea prețiosului nostru prietin —: „Bine ai venit în mijlocul nostru”! Brațele, Prea sfintite Ți le desfăcăm cu drag, cari deschise stau celor ce ne prețuiesc și iubesc, pe cari și noi numai din aceste sentimente le întindem! Rămâi pe totdeauna în mijlocul nostru, căci cu toate năcazurile și neajunsurile noastre, admirația și stima noastră este nescată și pururea curată.

Te iubim fiindcă vredniciile Tale fapte, din iubire s'au născut! Ești prețiosul nostru frate și prietini, pentru că în ceasuri de durere Tu mângâi pe frații noștri cu glasul și truda Ta — și împaci sufletele lor cu Ceriul, cu puterea Ta de Preot...!

Unde afli în aceste vremuri un suflet mai ales, mai altruist și mai plin de dragoste față de noi Românii? (In cazul acesta, firește, d. Dr. Urban Jarnik ar putea protesta!)

Să-Ți dea Dzeu încă mulți ani buni spre deplina Ta bucurie și mângâiere — și te rugăm ca în vremuri ce vor să vină să nu-Ți uii de noi, — și să ne faci plăcerea să cetim scrieri de a Prea Sfinției Tale în românește!

Domnul Dr. Jarnik, poate fi pe deplin mângâiat cu noul Dsale tovarăș — iar noi suntem așa de mândrii de prietini neamului nostru. Și suntem totodată recunoscători ca întotdeauna, pentru multele servicii ce le face cauzei neamului nostru.

Dumnezeu să-l țină la mulți ani spre fericirea aceluia brav popor din sânul căruia a ieșit spre mândria lui — și cinstea și bucuria noastră. Într'adevăr d. Dr. Jarnik e cu mult mai „harnic” — cum îl numi I. P. S. Metropolit dela Blaj — ca mulți alți frați ai noștri.

Dorim să cetim și partea a II-a din „Sezătorile românești de pe Muntele Sion” din Praga, pe cari implicite deja ni le promite Prea Sfințitul Abate, când zice: „Măria Sa Domnul Abate m'a mângâiat — e vorba de d. Jarnik — făgăduind că îndată ce va fi intrat în țară primăvara care încunjoară mănăstirea și atunci vom avea de toate câte se țin de sezători curat românești: de numai D-zeu ca aceasta să fie cât de curând căci tare ni-e dor tuturora de razele dătătoare de viață ale soarelui...”

Să ne ajute Ceriul să ajungem visatele vremuri!

Lugoș, 27 Iunie 1915.

Valeriu Bora.

Tratatul nostru.

Sub acest titlu fostul deputat d. Ion Gr. Paucescu publică în „Universul” din București următorul interesant articol:

Discuția continuă cu aceeași aprindere și cu aceeași vie curiozitate în jurul chestiunii cum anume vom merge cu tripla-înțelegere, adică cu Rusia. Cu această întrebare ne sculăm, cu această întrebare ne culcăm, am putea aproape să serbăm jubileul ei de când a fost pusă pe tapet. Ar părea că aci stă începutul și sfârșitul posibilității noastre de a lua o parte activă la evenimentele în desfășurare și de a ne valorifica idealurile noastre de stat și de națiune.

Ne acordă Rusia pentru întregirea noastră națională toate frontierele noastre naturale în-lăuntru cărora se întinde și palpită viața românească?

Ne precupește ea realizarea aspirațiilor noastre, subordonându-le aspirațiilor de politică panslavistă și intereselor ei proprii teritoriile din cari nu vrea să cedeze nimic și cu nici un preț? Ne chiamă ea la o conlucrare militară fără alte angajamente din partea ei decât făgăduința amicală de a ne trata la sfârșit, la masa verde, cu acea bunăvoință pe care nu odată am avut prilejul să o gustăm cu toată savoarea ei, dealungul vremilor? Ne propune ea un acord diplomatic, cuvânt care înseamnă și foarte mult și foarte puțin, și care în bogăția-i de nuanțe adăposteste o tot atât de mare bogăție de tălmăciri de tot felu?

După cum se vede, câmpul este larg deschis pentru desbateri cât mai variate asupra naturii însăși a intențiilor Rusiei față de noi și a așteptărilor ce le putem lega noi, la rândul nostru cu Petrogradul: Grație guvernului nostru și în deosebi onorabililor domni *Porumbaru* și *Brătianu*, sau guvernului rusesc. Fapt este că, privind mai de aproape, am avut până acum o jumătate duzină de versiuni despre modul cum intrarea noastră în acțiune alături de Rusia ar avea să se desfășoare până la sfârșit.

Și cum despre altoeva nu se vorbește, cel puțin până azi decât de o colaborare cu Rusia, ca și când destinele noastre ne-ar mâna numai în acest senz, pe zi ce trece tot mai mult se nuanțează caracterul rezultatelor finale ale mult scontatei noastre acțiuni în favoarea triplei-înțelegeri. Incetul cu incetul partizanii acestei acțiuni s'au deprins, și nu le-ar lipsi bunăvoință să ne deprindă și pe noi cu ideea de a renunța, de dragul Rusiei și al slavismului, la complectă integrare națională, chiar și numai înspre Carpați. Dacă toate privirile noastre sunt ațintite exclusiv spre Petrograd ca și când numai de acolo poate să vină mântuirea României ca stat și neam, firește este ca puțin câte puțin Petrogradul să ne apară ca obiectivul de căpetenie dacă nu chiar exclusiv al atenției noastre. Din Petrograd ni s'a trimis un *aide-memoire*. La acest *aide-memoire* Petrogradul așteaptă răspuns. Acest răspuns noi trebuie să-l trimitem la Petrograd. Petrograd și iar Petrograd!

Ipnoza e pe cale să se desăvârșească. Cui poate să profite acest loc covârșitor, ce cu atâtă măiestrie i se dă Petrogradului în preocupările noastre, este evident. Ar părea că *aceasta* a rămas unica noastră cale că nu mai trebuie să privim nici la dreapta nici la stânga și că, nemai având altă posibilitate, vom trebui neapărat în cele din urmă să ne supunem Petrogradului în soluțiunile sale, ca să nu zic poruncilor sale.

Și totuși lucrurile nu stau așa. Și mi se pare că este de un eminent interes de actualitate și de o elementară prevedere de a arăta că, în afară chiar de ipoteza cealaltă a acțiunii României — în favoarea căreia pledează nevoi și considerațiuni esențiale de importanță — se impune să nu ne pironim ochii într'o neexplicabilă uitare de sine înspre Petrograd numai.

Oricare ar fi atitudinea Rusiei, oricari concesiunile ce i le inspiră situațiunea ce i-a creat-o reluarea tacticii tradiționale de a face războiu pe teritoriul ei propriu și cât mai departe în în-lăuntru imperiului; orice forme ar îmbrăca

azi sau mâne bună voința ce pururi ne-a purtat de câte ori ne-a oferit cinstea unei colaborări, trebuie să ne dăm seama că, înainte de a conversa cu Petrogradul, este altcineva cu care avem în prealabil o vorbă de vorbit. Aceasta este *Bulgaria*.

Dăunăzi un diplomat bulgar, altul decât d. *Radeff*, a declarat unui corespondent de ziar, că România înainte de orice mișcare trebuie să nu uite Bulgaria, care veghiază.

Ce e drept, această declarație a fost nu desmintită dar arătată ca inexistentă de către d. *Radeff*, ministrul Bulgariei la București.

Existență sau inexistență declarația de mai sus, realitatea e așa. Ea este virtualmente ade-vărată. Așa cugetă Bulgaria, și altfel nici nu poate cugeta, dată fiind logica și inevitabila desfășurare a evenimentelor din 1913.

De ce să ne ascundem lucrurile și să nu le vedem cum sunt și cum nici nu pot fi altminterlea. Înainte de a începe o conversațiune și a stabili un acord, mai ales o colaborare militară, cu oricine, trebuie să știm exact și neîndoios ce vrea Bulgaria, ce ne cere, ce-i putem da, și care-i va fi în mod precis atitudinea față de noi.

Deasupra Petrogradului, ori cât de mare ar fi el, în imperiala lui splendoare, stă Sofia în momentul de față.

Altminterlea însemnează a clădi totul pe nisip, pentru că fără a fi cu desăvârșire înțeleși cu Bulgaria orice pregătire devine iluzorie, orice garanție chimerică, orice satisfacțiune utopică.

Plăcut sau neplăcut, aceasta este logica imperioasă a lucrurilor. Bulgaria veghiază. Nu trebuie să așteptăm, fără să pricepem, să ni se spună aceasta de două ori.

† Francisc George Muntean.

În 4 l. c. firul telegrafic ne-a adus trista veste, că preotul din Bruznic, *Francisc George Muntean* a decedat în spitalul din *Olmütz* — în urma unui morb contagios — după ce își împlinise datorința față de patrie și împărat. Vestea aceasta neașteptată și dureroasă pe toți iubii și cunoscuții decedatului i-a atins dureros, iar părintele îndoliat al adormitului în Domnul a făcut toți pașii necesari ca fiul său să-și doarmă somnul lin în pământul strămoșesc, în leagănul moșilor și strămoșilor săi, în apropierea Murășului. Dorința asta i s'a realizat. În 7 l. c. în sârbătoarea Nașterii s. Ioan Botezătorul, la 5 ore d. a. au sosit osemintele reci ale defunctului în gara din *Radna* cu trenul dinspre Pesta-Solnoc. La gara din *Radna* era o mulțime enormă, toți rudeni, prieteni și buni cunoscuți ai defunctului — și oficialitatea a fost reprezentată; iar din reg. de infanterie nr. 33 din Arad — din care 4 companii sunt de prezent în Lipova — o mulțime destul de considerabilă a premers carului mortuar. La podul de peste Murăș carul mortuar a fost așteptat de protopopul Lipovei d. *Fabriciu Manuilă* cu asistența alor 5 preoți, cari prin funcțiunea lor i-au dat adormitului cea din urmă cinste colegială, ridicând totodată și solemnitatea bisericăscă.

În cimitirul comun gr. or. din Lipova s'a făcut prohodul la finea căruia protopopul *Fabriciu Manuilă* prin o cuvântare frumoasă, plecând din cuvintele Mântuitorului „Părinte fie voia ta” a făcut o analiză potrivită între suferințele, cari le-a răbdat dulcele învățător pentru păcatele noastre și între cele, cari trebuie să le sufere toți cetățenii și poporul românesc pentru păcatul cel mare al ispitei, al fărâdelegilor sârbești. Și atunci și acum s'a șters păcatul și nădăduim, că precum prin suferințe și Golgota a venit învierea și mântuirea, tot așa și acum prin suferințele aceste crâncene, cari le îndurăm va sosi învierea neamului românesc. Acestei suferințe a căzut jertfă și defunctul prin împlinirea datorinței sale preoțești și să nădăduim că prin asta și el a deschis un isvor spre bine. Aceste au fost — în rezumat — vorbele bine ticluite ale oratorului; vorbe din inimă venite și nu e mirare, dacă toți ascultătorii au vărsat multe lacrimi.

La finea cuvântării cosciugul de plumb s'a așezat în groapă, lângă mamă-sa ca să spună și să mărturisească cela-ce a fost *Francisc George Muntean*, că ce bravi și falnici feciori au crescut mamele române...

Odihnească în pace!

(V. P-n.)

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 9 Iulie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: La mieznoapte-răsărit situația generală nu s'a schimbat. În Polonia-rusească, continuăm lupta pe înălțimile ce se ridică la mieznoapte dela Krasnik. Ca în zilele anterioare așa și ieri am respins în celelalte părți ale frontului atacurile extraordinar de violente ale Rușilor. La apus de Vistula stăpânim toate pozițiile anterioare cari le-am cucerit dela Ruși.

Pe frontul italian: Pe frontul din regiunea litorală a fost ieri liniște relativă. Un aeroplan italian, l'am constrâns să coboare la Gorizia. În regiunile dela granițele Carintiei și Tirolului s'au dat lupte de artilerie și hărțuiri. Atacul întreprins de 2 batalioane inamice împotriva Col di Lana, de lângă Buchstein, l'am respins.

Berlin, 9 Iulie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: La mieznoapte dela fabrica de zahăr dela Souchez am respins un atac al Francezilor, detașamente mai mici, cari au pătruns în pozițiile noastre le-am masacrat. Partea de tranșeu care am pierdut-o alaltăieri la apus de Souchez încă nu ne-a reușit să o curățăm de inamic.

Comunicatul comandamentului francez despre capturarea unui tun german spune neadevăr.

La răsărit de Ailly Francezii au întreprins împotriva noastră atacuri izolate, fără rezultat. La răsărit de pozițiile cari le-am ocupat mai recent în Bois de Pretre, am capturat în legătură, 350 Francezi și 4 mitraliere. Noaptea au avut loc, pe frontul dela Ailly până la Mosel, numai neînsemnate hărțuiri între patrulare. După o preparare cu artileria, inamicul a atacat la Bai de Sapt, înălțimea 631, care am ocupat-o cu asalt în 22 Iunie. Pe culmea muntelui am fost constrânsi să părăsim tranșee acoperite deplin.

Pe fronturile orientat și sudorientat: Situația neschimbată.

Italianii și Muntenegru.

Roma. — „Tribuna” aminteste textul notei guvernului din Cetinje către puterile împătritei înțelegeri, în care se atrage luarea aminte a ziselor puteri asupra mișcărilor și actelor de dușmănie săvârșite de Albanezi și „puse la cale de agenții Austro-Ungariei”. Prin urmare adaogă „Tribuna” acțiunea militară a Muntenegrului în Albania nu țintește altceva decât la „zădărnicierea uneltirilor urzite de Austro-Ungari, în paguba aliaților”. Prin opera aceasta Muntenegrul împlinește o acțiune de poliție strategică care este în folosul tuturor aliaților.

Insă — adaogă ziarul roman — *această stare de lucruri nu va putea îndemna nici pe Sârbi nici pe Muntenegreni, să calce tratatul privitor la alcătuirea statului albanez, ce a fost iscălit de cele patru mari puteri cari astăzi se luptă umăr la umăr cu dânsii și față de cari se cuvine ca să se hrănească cele mai vii sentimente de recunoștință.*

În aceste momente orice diversiune — urmează „Tribuna” — n'ar putea decât să ne depărteze de adevăratul scop al acestui războiu, pe care cu toți îl ducem împotriva Austro-Ungariei tocmai pentru că nu trebuie să ne pretăm la jocul dușmanului nostru.

Nu vom lua prea în tragic recente ocupări teritoriale ale Serbiei și Muntenegrului, știind prea bine că nu va fi teoria faptului îndeplinit care va putea împiedeca viitorul congres al păcii de a lua hotărârile cele mai nimerite cu privire la noile destine politice ale Albaniei.

Ziarul „Epoca” despre luptele din Galiția.

București — În primul articol de Luni al ziarului „Epoca”, sub titlul „Luptele din Galiția”, discutându-se situația pe teatrul orientat al războiului, ziarul conservator trage următoarele concluziuni:

— Dar dacă nu se poate prevedea o acțiune austro-germană pe teritoriul rusesc, și retragerea armatelor rusești de nord, dacă ele nu vor reuși să se refacă cât de curând, vor avea două consecințe foarte importante. În primul rând, este probabil că, în cursul acestei veri, armata rusească nu va putea lua ofensiva și prin urmare va rămânea un simplu proiect plănuită ofensivă generală a aliaților, despre care s'a vorbit atât de mult

la începutul primăverii. În al doilea rând, prin retragerea Rușilor, se stânjeneste și acțiunea Serbiei și Italiei, care în starea actuală a lucrurilor pe frontul orientat, nu pot întreprinde o acțiune mai energică”.

Ministrul Angliei la Sofia a fost rechemat.

București. — Aflu, că ministrul Angliei la Sofia a fost rechemat de guvernul său. Consilierul de ambasadă al Angliei la Petrograd a fost însărcinat să gireze provizoriu afacerile legației Marelui Britanii la Sofia. El a trecut Marți la Ungheni și va traversa România spre a se duce la Sofia.

Atitudinea Statelor-Unite.

Paris. — Senatorul francez d. Estournelles de Constant a adresat dlui Bryan, fostul ministru al afacerilor străine al Statelor-Unite o scrisoare deschisă amintindu-i silințele ce au depus împreună spre a înlătura războiul, și cari au fost făcute zadarnice prin... agresiunea austro-germană în contra Serbiei și Belgiei.

D. d'Estournelles recunoaște că nimeni nu cere Statelor-Unite să declare război Germaniei, iar lumea întreagă cere Statelor-Unite să nu rămână privitoare indiferentă la violarea dreptului.

„Și acum, — adaogă d. d'Estournelles, — *dv. preconizați pacea care ar lăsa militarismul german să se retragă nevătămat spre a-și pregăti mai bine șanse pentru altă dată? Scumpe dlui Bryan, mergi tocmai în contra scumpului d-tale, și riști să prelungești războiul aducând militarismului german ajutorul elocinței d-tale; vei face să curgă și mai mult sânge. Pacea ce aștepti dela oboseala luptătorilor nu va fi niciodată pacea noastră; mai bine moartea decât o astfel de pace; trebuie s'o sfârșim, precum am spus-o întotdeauna, nu numai cu războiul, ci și cu cauzele războiului, adică cu sarcinile nesuferite și cu nesiguranțele păcii armate; trebuie să sfârșim cu cuceririle violentei; trebuie să sfârșim cu militarismul german”.*

În jurul operațiilor din Galiția.

Roma. — „Giornale d'Italia” scrie, că operațiunile conduse de Austro-Germania în Galiția urmăresc un scop întreit: *să alunge armatele rusești, cât mai departe de granița românească; al doilea, să izoleze Serbia; și al treilea, să recupe înzeturile pierdute.* Discursul însă rostit de d. Asquith la Guilhall și acuma rescriptul țarului către d. Goremkyn, — adaogă. Giornale d'Italia — arată hotărârea nestrămutată a tuturor aliaților de a se lupta până la cea din urmă picătură de sânge.

Ofensiva austro-germană. — Comunicate rusești.

Petrograd. — În regiunea Schawli și la est de Nlemen nici o acțiune. În regiunea Edwabno se urmează lupta crâncenă de minc. Lângă satul Kutche am luat o galerie de mine inamică, în care am găsit 22 puzi de dinamită și am făcut să sară în aer un cupțor de mine pe cari le puserăm noi. Pe Bzura, lângă satul Sukhov, am respins încercarea inamicului de a se apropia de tranșeele noastre. În direcțiunea Radom, trupele noastre pronunțând în noaptea de 3 Iulie ofensivă locală, luară tranșeele mai multor batalioane austro-ungare. Între Vistula și Bug au avut loc lupte crâncene la 2 și 3 Iulie. Am oprit cu succes ofensiva pe Vijnitzza. Inamicul își concentrează principala sforțare la est de orașul Krasnik în direcțiunea Bykhawe, unde atacurile lui în noaptea de 5 Iulie fură respinse de trupele noastre, dar sfârșitul luptei nu este încă cunoscut. Am căutat de asemenea a progresa în direcțiunea Zamostife-Krasnotawe, unde luptele cele mai crâncene fură date în seara de 2 și în dimineața de 3 Iulie, în regiunea unde râul Wolitka se aruncă în Wenz, pe linia satelor Tarjimekhi-Krasno-Stryieff. Satul Tarjimekhi, pe care seara ni-l luase inamicul a trecut din nou în zorii zilei de 7 Iulie în mâinile noastre, după atacurile curajoase ale regimentelor generalului Ivanow. Împiedecând împingerea inamicului la Gnila-Lipa elementele patrulilor noastre s'au retras în noaptea de 4 Iulie la Zolotnia-Lipa. Nici o schimbare pe Nistru.

Petrograd. — În regiunea Edwabno, în 3 Iulie, Germanii făcură să sară în aer fără succes 2 cupțoare de minc și deschiseră în urmă asupra locului exploziunii

un foc crâncen. A doua zi săpătorii noștri minară cu succes o galerie de mine germană ce a provocat un nou foc violent din partea inamicului. În direcțiunea Lublin, inamicul, după lupte crâncene în 4 Iulie, a progresat pe frontul dintre Krasnik și râul Veprz. Toate atacurile germane între Veprz și Bugul occidental, cum și pe acest râu între satul Kryolf și orașul Sokal, la 3 Iulie și în dimineața lui 4 Iulie, au fost respinse. Am făcut aci câteva sute de prizonieri. Pe Bug, în sus de Sokal, pe Zolotnia Lipa și Nistru, nici o schimbare.

Războiul austro-italian.

Roma. — Comunicat italian. — Comunicat din 19 Iunie v. Acțiunea artileriei devine mai intensă dealungul întregii granițe și mai ales în Carnia, de unde s'a deschis focul contra înălțimilor inamice, obținându-se bune rezultate. S'a tras și asupra unui lagăr de aproximativ 500 corturi în localitatea Eder și am gonit pe dușman prin focul nostru din lagărele sale dela Strechia și dela șeaua din Praznik.

Ieri unul din detașamentele noastre alpine a atacat și cucerit un lagăr inamic pe povârnișul de nord din Palgrande. În cursul nopții și a doua zi dimineața, inamicul prin focuri violente și contra-atacuri a căutat să gonească trupele noastre din retranșamentul ocupat, dar a fost respins de fiecare dată cu pierderi foarte grave. Am făcut câțiva prizonieri, am luat peste 100 puști.

Pe Isonzo acțiunea continuă cursul ei. Artileria noastră a incendiat satul Koitnica la est de Plezzo, unde se semnalase foarte mari depozite de materiale și merinde; s'a provocat aci și explozia unui depozit de munițiuni.

În noaptea trecută, dușmanul a dat două puternice atacuri contra pozițiilor cucerite de noi pe platoul Carsipue, dar a fost respins.

Lupta alternativă dela Krasnik.

Budapesta. — Dela cartierul pressei se anunță: *În noua luptă ce s'a desfășurat la Krasnik Rușii fac adevărată pradă din oamenii lor. Ei au aruncat în foc în diferite puncte rezervele. Situația alternează mereu. Rușii apără viguros drumul spre Lublin.*

INFORMAȚIUNI.

— *Luni fiind sârbătoare* — SS ap. Petru și Pavel — numărul viitor al ziarului nostru va apare Marți seara.

Starea sănătății Maj. Sale regelui României. „Viitorul” publică următorul comunicat: *„Aflăm cu cea mai vie plăcere că M. S. regele e aproape complet restabilit de indispoziția care l'a forțat să rămână în casă în ultimele zile. M. S. a lucrat cu d. Dr. C. Anghelescu, ministrul lucrărilor publice”.*

„Timișiana” institut de credit și economii din Timișoara cu adâncă durere aduce la cunoștință, că d. Petru de Mocsonyi, valorosul membru în direcțiune, locotenent ces. reg. i. r. la regimentul de dragoni Arhiducele Iosif Nr. 15, în etate de 30 ani a murit moarte de erou în 12/25 Iunie 1915, la asaltul dela Iaryczow stary. Timișoara, la 9 Iulie 1915. Odihnească în pace!

Pentru fondul ziaristilor am primit la administrație suma de 20 cor. dela d. Ionel P. Comșa și soția Sylvia din Seliște în loc de cunună pentru neuității lor prieteni Felicia Dr. Doborean nasc. Popescu și Nicu Popescu.

Fabricile din Ildje din nou bombardate. Se anunță din Constantinopol: Știri particulare semnalează o nouă bombardare a fabricilor din Ildje pe golful Edremid de două vase inamice cari au aruncat 157 proiectile dar fără folos.

Accident de aviație la Cotroceni. Se anunță din București: Un accident de aviație s'a petrecut Luni seară pe la orele 8 fără 10 minute la școala de aviație dela Cotroceni. Pe când mai multe aparate erau în sbor, un aparat Fahrman de 80 cai putere, condus de locotenentul pilot Ratescu și având ca pasager pe

sublocot. Patriciu se îndrepta înspre hangare pentru a aterisa. Când aparatul ajunsese la o înălțime de vre-o 20 metri în apropierea gardului care împrejmuiește hangarele școlii, a capotat și din această cauză aripele s'au isbit de gard. Aparatul ajungând la pământ s'a sfărâmat. Cei doi piloți au fost apucați sub sfărâăturile aeroplanului.

D. căpitan Popovici, directorul școlii și ceilalți domni piloți au venit imediat în ajutorul camarazilor lor, dându-le primele îngrijiri. Sublocotenentului Patriciu i se dăduse brevetul de pilot zilele trecute.

Anunțându-se societatea de salvare, răniților li s'a făcut un prim pansament de către un intern al societății și apoi au fost transportați într-o rezervă a camerei de gardă. D. intern Popescu a pansat pe amândouă victimele. D. locot. Rătescu are o rană la nas și câteva leziuni ușoare la piept și cap; iar cealaltă victimă, d. sublocot. Patriciu, are o leziune în partea stângă a capului în regiunea occipitală.

Starea ambelor victime nu este gravă.

Imediat după accident d. căpitan Popovici a făcut cunoscut cazul dlui general Ilescu, secretarul general al ministerului de războiu și dlui general Coandă, cărora le-a dat toate explicațiile cuvenite.

D. colonel Boboc, comandantul pieței a fost la spitalul Brâncovenesc și s'a interesat de starea victimelor.

Academia Română.

Institutul Ottetelesanu.

Concurs de primire.

1. Cu începerea viitorului an școlar 1915—16 se vor primi douăzeci eleve în institutul de fete dela Măgurele (Ilfov), fundat de Ioan Ottetelesanu și înființat de Academia Română, cărora li se vor da, conform dispozițiunii testamentare a răposatului fondator, o creștere casnică și instrucțiunea cuvenită unei „bune mame de familie, fără pretențiuni sau lux”.

2. În tot timpul studiilor de 5 ani, elevele vor avea întreținerea în institut și nu vor putea părăsi școala până la terminarea studiilor, afară de cazuri de forță majoră.

3. Sunt admise în institut copile născute din părinți români, pe deplin sănătoase, cari până la 20 August 1915 au împlinit 13, dar încă nu 15 ani, au pregătirea ce se dă în școlile primare din România și au obținut la terminarea cursului primar cel puțin media 7.50. Candidatele cu clase secundare au să prezinte certificatele de clase secundare, având media cel puțin 6.50.

4. Nu se admit dispense de nici un fel.

5. A doua soră nu poate fi admisă în institut, decât numai după trecerea a cel puțin trei ani dela absolvirea celei dintâi.

6. Părinții elevelor primite în institut nu pot să-și ia fiicele în familie decât pe cele din clasele I și III în vacanța mare, iar pe cele din clasele I și IV în vacanța Paștilor. Direcțiunea își rezervă totuși dreptul de a hotărî cari din eleve se pot bucura de vacanțe în familie.

7. Părinții aspiranților ori reprezentanții legali ai acestora au să trimită la Academia Română — până la 20 August 1915 — cererile de înscriere însoțite de:

a) actul de naștere;

b) actul de vaccinare;

c) un act liberat de autoritatea comunală respectivă, în care, pe lângă naționalitate, se vor mai arăta: profesiunea părinților, starea lor materială, impozitele ce plătesc și numărul copiilor cu vârsta lor; în caz de vor fi funcționari sau pensionari, și cuantumul salariului sau pensiei;

d) atestatul școlar despre terminarea claselor primare și alte certificate de studii.

8. Actul de sub litera c) trebuie să cuprindă toate datele cerute; în caz contrar, el se va înapoia cu celelalte acte și nu se va mai face înscrierea.

9. Comisiunea Fundațiunii Ottetelesanu, examinând actele și luând informațiunile ce va crede de cuviință, va dispune ca concurențele, cari îndeplinesc condițiunile mai sus precizate, să fie supuse la un examen de primire, prin care se va constata gradul de pregătire în ceea ce privește cetirea și scrierea, analiza etimologică și cea sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țărilor române.

10. Concurențele cari nu sunt din România se admit fără examen de primire, în virtutea atestatelor

obținute în școlile similare din patria lor, și au să trimită la Academia Română, tot până la 20 August stil vechiu, cererile însoțite de actele enumerate mai sus, de un atestat medical și de o fotografie a lor. Actele în limbi străine vor fi însoțite și de traducerea lor în românește. Lipsa fotografiei atrage după sine neînscriserea între candidate și înapoierea celorlalte acte.

11. Academia își rezervă însă dreptul de a face admiterea definitivă a copilelor din afară de regat numai după ce ele vor fi examinate de medicul institutului.

12. Examenele se vor începe în localul Academiei, Miercuri la 9 Septembrie 1915, ora 8 dimineața.

13. Cu începere dela 25 August, părinții pot ridica actele de naștere, de vaccinare și de studii, cu cari au înscris copilele.

Nr. 1175. — București, 4 Iunie 1915.

Kenj'no Tokutomi.

Până la moarte...

Roman japonez.

Tradus în românește de: P. Robescu.

(Urmare).

(31)

VI.

Mamă și fiu.

Pe la începutul lui Maiu, vaporul de războiu pe care făcea serviciu Takeo a primit poruncă să se ducă într'un port de lângă Saseho, și să fie gata în vederea unei manevre care trebuia să se facă în Marea Hakodate, și cum dânsul urma să fie dus aproape o lună, într'o seară se duse la mama sa, ca să-și ia rămas bun. De câțva timp, doamna Kei era cam rece cu Takeo... Sigur că cineva făcuse vre-o intrigă.

În seara aceea însă, mama sa se arătă foarte dragă cu el, și cu toate că dânsul, de regulă, nu prea băga de seamă atențiile ce i le făcea dânsa, Takeo, în seara aceea, s'a cam mirat de primirea neobișnuită.

Or și cărui fiu, chiar când nu mai este un copil, îi pare bine când se vede iubit de mama lui, iar Takeo fu cu atât mai mult mișcat de dragostea ce-i arătă, cu cât în timpul din urmă, dânsa fusese cam rece cu el.

După ce cină foarte frugal, Takeo dădu voie gândului său să sboare spre Nami, și pe când simțea picăturile dese ale dușului pe piele, mîntea lui se întorcea la seara furtunoasă, petrecută la Zuschi.

Pe urmă visă la un timp fericit, când Nami, pe deplin sănătoasă, se va întoarce iar în casa lor, și din toată inima îi trimise o urare de repede vindecare.

Când a ieșit din baie, se îmbracă cu un larg kimono, și cu țigaretă în gură, porni spre camera mamei sa'e.

Kei, fuma dintr'o pipă lungă și ușoară, pe când o servitoare îi făcea masaj pe spate.

Esti gata?... Văzându-te, îmi vine în minte tatăl tău... tot așa se întorcea și dânsul dela baie... Vrei să șezi pe perna asta lângă mine?... Destul, Matsu, destul; adu-ne ceaiul.

Doamna Kawashima se ridică de pe scaun și luă o farfurie cu prăjituri ce era pe o măsuță.

— Mamă, tu te porți cu mine azi, ca cu un mosafir, — zise Takeo surzând și-și scutură scrumul țigaretii.

— Takeo, ai venit tocmai la timp. De multă vreme, tot vream să-ți vorbesc... Ai fost la Zuschi?

Takeo știa bine că mamei sale nu-i părea bine că se ducea deseori să-și vadă nevasta, însă nu putea să-i ascundă adevărul.

— Da, am fost din fugă... Este mai bine, și-și pare rău că tu suferi din pricina ei.

— Spui drept?

Dânsa caută să cetească în sufletul fiului său.

Atunci intră fata cu ceaiul, și doamna Kei, îi zise:

— Matsu, nu mai avem nevoie de tine. Du-te, dar mai întâi, închide fereastra.

Puse zahăr în ceașca sa, pe urmă în ceașca lui Takeo, turnă ceaiul ferbinte, și luând pipa, o aprinse și începu:

— Iarăș mă simt cam rău. Reumatismul din anul trecut, mă face să sufer. Am fost ieri la mormântul tatălui tău, și m'au durut rău ge-

nunchii. Mă simț cu un picior în groapă; cel puțin tu, Takeo, îngrijește-ți sănătatea.

— Takeo scutură iar cenușa țigaretii și se uită lung la mama sa, pe al cărui chip, cu toată grăsimea, nu se vedeau decât prea puține sbârțituri.

— Eu, mamă, sunt mereu dus, și tu nu ai pe nimeni lângă tine care să te îngrijască, și să vadă de casă. Aș dori din suflet ca Nami să se vindece repede și să vie lângă tine. Tot așa dorește și dânsa.

— O fi dorind dânsa, dar mie mi-este frică de tuberculoză.

— Li este mai bine acum, mamă. Incepe vara, și pe urmă Nami este foarte tânără, ca boala să o consume.

— Chiar dacă îi este mai bine, tot nu poate fi vorba de o vindecare repede. Doctorul mi-a spus că și mama ei a murit de aceeaș boală.

— Da... așa este... însă...

— Tuberculoza se moștenește, nu este așa?

— Așa se zice... Nami însă, s'a bolnăvit dintr'o răceală. Lumea vorbește de epidemie și de moștenire, dar deseori, cauza boalei este alta. Știi cât este de robust tatăl ei, și cât este de sănătoasă sora ei... Nu mi se pare că O-Komasan să aibă aspectul bolnăvicios, iar noi nu suntem așa de slabi și de delicați, după cum spun doctorii...

Și Takeo rise.

— Nu găsesc nimic de ris...

Dânsa scutură pipa în palmă, și zise:

— Eu cred că tuberculoza este cea mai rea boală din lume. Știi familia guvernatorului Togo: mama băiatului cu care tu ai copilărit, a murit la șase luni după dânsa, de aceeaș boală. Iar băiatul lor, tovarășul tău de jocuri, ajuns inginer al guvernului nu știu bine în care oraș, a murit și el, tot de tuberculoză, acum câteva zile. Vezi ce poate să facă boala unei singure persoane, într'o familie. Și așa putea să-ți dau o mulțime de alte exemple la fel... De aceea te rog, Takeo dragă, să fii cu băgare de seamă. Dacă nu vom lua măsuri, nu vom putea să înălțurăm urmările.

Bătrâna lăsă pipa și se plecă înainte, uitându-se și mai cercetător în fața lui Takeo, care o asculta în tăcere.

(Va urma.)

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POSTA ADMINISTRATIEI.

George Mureșian, Mofținul-mic. Am primit 7 cor. în abonament până la 30 Sept. a. c.

Anghelina Hereț, Șiria. Am primit 10 cor. în abonament până la 30 Sept. a. c.

Petru Roșu, Nădab. Am primit 14 cor., în abonament pe sem. I a. c.

Vladu Gain, Sat Chinez. Ziarul s'a pus în curgere pentru d. Dușan Ivanov.

Sofronie Nedici, Biserica-Albă. Am primit 14 cor. în abonament până la 31 Dec. a. c.

ANUNȚ.

Un preot gr. or. văduv, de etate mijlocie, fără familie, în o comună bine situată, caută o economă fără familie, de asemenea etate, cultă și potrivită unei case preoțești. Ofertele a se adresa administrației acestui ziar.

UN TÂNĂR

din familie bună, absolvent de 3 sau 4 clase gimnaziale, reale sau civile, află loc de practicant la firma Ioan Comșa & Fiu, Seliște (Szelistye). Co 2463—3

VAND

cai, bundă păurească, buhai, căzi, vase, țigle, lemne de lucru, proptă de fântână, 10 acții.

CUMPĂR

Prune, fân, mașină de trierat. Ajut la ori și ce cumpărare sau vindere, pe valea murășului.

Vaselian Popoviciu
Marosborsa.

Po 2458—1

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Siria (Világos) Petru Benea, căoi Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912	
Vin alb — — — —	—86 —76
Rizling — — — —	—88 —78
Roșu de Miniș — —	1.60 1.20
Carbomet — — — —	1.40 —

Vinuri vechi și noul din anul 1914.	
Vin alb — — — —	—72 —62
Rizling — — — —	—74 —64
Șiller — — — —	—78 —68

Rachiri.

Rachiu de treve — — —	2.60
Rachiu de treve specialitate —	2.80

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie. Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

De 947 Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad r.)

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product igienic pentru curățirea și înfrumusețarea pielii.

Înlătură petete galbene, bucele pricinuite de înfierbințeli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta zluă se poate folosi mai cu succes.

1 teglă 1 cor.
„IANER” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la băluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrețiturile și e cu totul nestrăcioasă în culorile: roza, albă și cremă. 1 cutie 1 coroană.
„IANER” săpun. 1 bucată 60 fileri.
„IANER” pastă pentru dinți. 1 doză 1 cor.
„IANER” apă pentru gură. Bună pentru dinții scorburoși gingii bureșii, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1.60, jumătate de sticlă 80 fileri.
„IANER” esență pentru păr. Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului. 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.
„IANER” pomadă pentru creșterea părului. — 1 teglă 2 coroane.
„IANER” vâpșeală pentru păr pentru a colora în negru, brunet, ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e eschisă. La comande să se noteze că părul încă runțit în ce culoare să se vâpșească negru, brunet). U. cor. 4 coroane.
„IANER” apă care face părul blond. Pentru a vâpși în timp scurt, în băl, auriu, părul blond roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 coroană.
Discretă și zilnică expedite cu poșta. — Telefon 476. Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele lui RUDOLF IANER” ieșite din farmacia sa ca valoare se pot căpăta la

Farmacia „MARIA AJUTĂTOARE” a lui Rudolf Ianer, Temesvár-Gyárvaros Fő-ut 72.

SALON -cremă 1 cor. 30 fil.
-pudră 1 „ 30 „
-săpun 1 „ — „
-manicūr 65 fil.

Comandele din provincie se expediază zilnic în mod prompt. ::

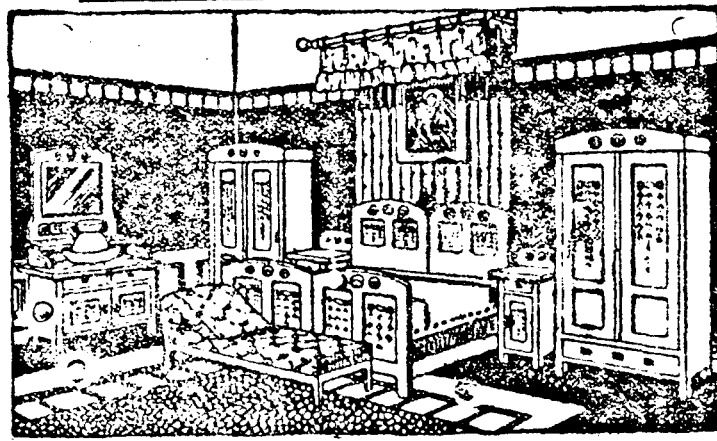
Farmacia la „Sf. Francisc”
Budapesta, bulevardul Őllői nrul 56.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1914.		1915.	
14 Iunie		6 Iunie	13 Iunie
154 891 577	ACTIV		
211 533 577	aur (monete)	163 059 181	
	stoc „ (depozitat)	25 220 000	
	metalic „ (lingouri)	165 000	259 004 703
	trate și disponibil consid. ca aur 71 036 292		259 480 453
1 009 553	Argint și diverse monede		642 491
190 835 052	Efecte scontate		623 179
	23 168 100 Impr. pe ef. publice	27 767 400	221 753 190
	42 854 500 Impr. pe ef. publ. în et. crt. 49 918 900		220 243 539
44 918 231	21 750 131 20 904 869 din care nu s'au ridicat lei 27 984 132	21 979 768	48 617 534
11 924 059	Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		49 747 168
	In cont crt pe bonuri de tezaur 4% aur (1914)		11 273 958
11 997 162	Efectele Capitalului social		11 273 958
16 825 877	Efectele fondului de rezervă		189 969 293
4 042 281	„ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor		11 537 860
6 718 630	Imobile		16 476 677
1 072 605	Mobilier și mașini de imprimerie		8 965 281
1 706 510	Cheltuieli de Administrațiune		6 733 709
125 479 417	Efecte și alte valori în păstrare		1 107 106
	Bonuri de tezaur 4% aur în gaj p. Imprum. Statului		1 416 477
128 610 000	Efecte în gaj și în păstrare provizorie		133 795 216
22 666 787	Conturi curente		200 000 000
23 784 796	Conturi de valori		162 170 588
5 489 560	Conturi diverse		21 526 912
			22 489 946
			30 387 488
			1342 868 422
			1350 693 702
	PASIV		
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
37 110 474	Fond de rezervă	39 714 199	39 714 199
5 391 318	Fondul amort. imobil. mobil. și mașinilor	5 768 306	5 768 306
423 434 300	Bilete de bancă în circulațiune	648 629 490	653 102 620
5 566 577	Dobânzi și beneficii diverse	7 324 592	7 632 141
13 047 121	Conturi curente și recipise la vedere	65 747 133	67 468 091
254 089 417	Efecte și alte valori de restituit	495 965 799	496 641 049
57 924 887	Conturi diverse	67 718 903	68 367 296
			1342 868 422
			1350 693 702
	Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%.		

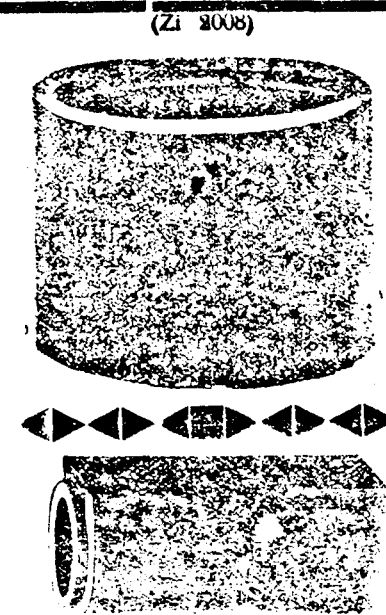
STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile VARȘET, strada Kudritzner numărul 44-46.

Cea mai renumită mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianе excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. — (Sa 113)

FRĂȚII ZSIBRITA

Intreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment. VERSECZ (Vârșet), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. publică că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de peatră vântată pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canaluri dela un diametru de 10 până la 100 cm. vălaie pentru porci și vite etc.— Primim și executăm așezări de asfalt și beton, bazine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârătoare din ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asfalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu plăcere la dispoziție cu oferte.

RENUMITELE

GHETE TURUL

CONDUC
PRETUTINDENI

„TURUL”

FABRICĂ DE GHETE SOC. PE
ACȚII TIMIȘOARA.Cea mai mare fabrică de ghete
în monarhie.130 sucursale proprii.
Anual se fabrică 900 000 perechi.
1200 muncitori și impiegati.Magazin sucursală:
în ARAD.în Palatul Minorităților
bulev. Andrassy nr. 13.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent e în general cunoscut, se pregătește în trei tărimi.
No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80
No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—
No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—
»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe fâșia de pe cutie și pe capacul cutiei iscălitura »HÖFFER«.

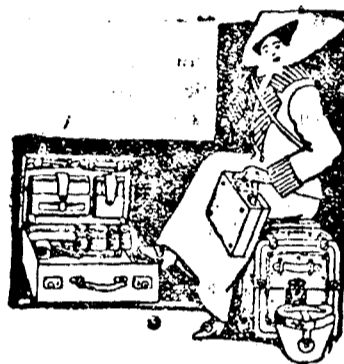
Săpun Höfer . . . . . à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate farmaciile din țară și străinătate și dela:

Zentral-**HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Versendungsdepot Ungargasse 14.
(E 1968—50)

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE și COFERARIE
O RENDT G. & FEIRI W.ODINIOARA SOCIETATEA CURELĂRII
Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și voiaj, poclăzit și procovățuri, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârzobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și lefin. Liste de prețuri la cerere se trimite franco. (O—9 Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientios.

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

500 cor.

plătesc aceleia care după întrebuințarea
apei de dinți BARTILLAS
—o sticlă 80 fil.— mai are durere
de dinți sau miroasă gura. :

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.

L. PLAN

Wien, X. Goethegasse 7.

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară pronunțat Apă de dinți Bartilla; pentru denunțările falsificațiilor plătesc onorari bun. În comunele în cari nu se poate căpăta această apă trimite franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

Pictură pe sticlă
și atelier mozaic

pentru biserici și alte locuri de clădire.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Protectie și prospecte gratis.

(R 1927—50).

In atențiunea
negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de
ciocoladă și zaharicale pen-
tru prețuri de fabrică. :: ::

In depozit: Kugler, Hel-
ler, Türth și Manner. :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,

Piața Andrassy, colțul Salacz utca

Telefon 1059.

Telefon 1059.

(Ca 2270)

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1900.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alul

Fiul lui Antoniu Novotny, Timișoara-
Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intens mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrația mai voluminoasă decât cel de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 451 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

